

Dat 2011-10-19	Län Skåne	Kommun Ängelholm	Stift Lund	Församling Strövelstorp	Kyrkogård Strövelstorp
Inventerare Ingvar Nilsson	Fotograf Ingvar Nilsson	Original förvaras Kyrkoarkiv	Bilder år 2013	Kvarter 8E	Gravplats nr 49-50

Översiktsbild	Detaljbild
	

Gravvårdstyp (t.ex stående, liggande, material)	Stående stor sten med stort upphöjt kors vid ena sidan
Inskriptionstyp (t.ex försänkt, upphöjd, metallbokstäver)	Metallbokstäver
Omgärdning (t.ex. sten, häck, staket)	Ingen
Ytmaterial (t.ex. sand, singel, stenplattor)	Gräsmatta
Växtmaterial (t.ex. träd, buskar)	Lagerhägg

Inskription (/ = radbrytning)	Kyrkoherden / Sam. Åberg / *15/9 1890 † 19/1 1957 / Signe Åberg / f. Thulin / * 7/11 1884 † 23/4 1967 / Kristus mitt liv - / döden min vinning / Ps 575:6 /
Citat (/ = radbrytning) t.ex. psalm- el. bibelvers, med för aktuell tid relevant översättning	Sv Ps 575:6 (1937 års psalmbok): 6. Så somnar jag glad i ditt heliga namn, / Du vakar, tills dag sig tänder. / När morgon upprinner, då är jag i hamn, / Jag skådar mitt hemlands stränder / Och griper med ousäglig fröjd / De genomborrade händer. (J. Johnsson, O. R. Hallberg, C. O. Mannström)

Porträtt / Speciella noteringar, Övrigt:

För ytterligare upplysningar se följande sidor.

SAMUEL (SAM.) FILIPPUS ÅBERG

I Lunds stifts herdaminne, Serie 2 Biografier nr 10, lämnas följande upplysningar:

Sam. Åberg var född i Strövelstorp 1890, son till resepredikanten i V. Skånes missionsförening Johannes Åberg och Johanna Persson, folkskollärarexamen i Lund 1914, mogenhetsexamen vid Göteborgs högre latinläroverk 1916, student i Uppsala höstterminen samma år, teol. fil. examen 1917, tf föreståndare för Hagabergs folkhögskola vid Södertälje 1918, teol. kand. 1921, prakt. teol. prov samma år, prästvigd för Uppsala ärkestift samma år, pastoratsadj i Stockholm Gustav Vasa församling 1921-25, bitr. pastor vid Blasieholmskyrkan 1922-30, rektor vid Johannelunds missionsinst 1925 – 1933, erhöll rätt att övergå till Lunds stift 1934, kh i Strövelstorp 20/3 1935, tillträdde samma år den 1/4. Sekr. för Evang. Fosterlandsstiftelsens inre mission 1921-25, i svenska avdelningen av Evangeliska alliansen 1923-31, ledamot av Svenska söndagsskolorådet 1924-30, dess ordf. 1927, ledamot av styrelsen för Evangeliska Fosterlandsstiftelsen 1925-53, av styrelsen för Sällskapet för evangelii utbredande i Ryssland 1926 ff, ordf. i Strövelstorps kyrkofullmäktige 1943 ff m.m. Död i Strövelstorp 19/1 1957.

Sam. (Samuel) Åberg föddes 1890 som nummer fyra av fem barn till Johannes Åberg och hans hustru Johanna Persson i Strövelstorp. Hemmet låg vid bygatan i den östra delen av Strövelstorp, det hus som ligger omedelbart öster om nuvarande motorvägen E6. Huset har senare kallats "Skomakarehuset".

Fadern Johannes (Nilsson) Åberg var byggnadssnickare och dessutom predikant i Västra Skånes Missionsförening. Även Sam. Åbergs farfar, skraddaren Nils Nilsson Åberg, hade bott i detta hus med sin familj. Huset, skraddarbostaden, kallades då Nilslund.

Sam. Åberg gifte sig 1918 med Signe Frideborg Thulin, som var dotter till prosten Thulin i Vålinge. Paret fick en son, Bengt Åberg, kyrkoherde i Ängelholm och sedermera domprost i Lund.

H. Wentz betonar i sin minnesteckning vid prästmötet 1963 Sam. Åbergs arv från hemmet, där både fadern, predikanten, och modern präglade hans fromhetsliv under uppväxtåren. Denna väckelsemiljö kom att präglade hans liv. Efter folkskollärarexamen tjänstgjorde han en kort tid som lärare för att därefter avlägga teol.kand.-examen i Uppsala 1921.

Anknytningen till väckelsen och hans teologiska kunskaper förde honom omsider fram till tjänsten som rektor på Evangeliska Fosterlandsstiftelsens missionsinstitut Johannelund år 1925. Teologiskt sett låg han i linje med framförallt den kände norske teologen Ole Hallesby. Under denna tid drogs han in i den schism som då rådde inom Evangeliska Fosterlandsstiftelsen. Som redaktör för Stiftelsens tidning Budbäraren hade han också utsatt ställning. Bevarade dagboksanteckningar visar de sår dessa strider lämnade efter sig och hur Sam. Åberg led av dem.

När kyrkoherdetjänsten i Strövelstorp blev ledig uppmanades han av församlingen att söka. Som född och uppväxt här kände han den väl. Wentz har i sin minnesteckning karakteriserat hans pastorala verksamhet och särskilt betonat samarbetet med väckelsefolket och det stora deltagande i gudstjänsterna, hans insatser som konfirmandlärare, som sammanhänger med hans tidigare pedagogiska verksamhet och hans insatser i olika skolfrågor.

Installationshögtiden i Strövelstorp

1935 installerades Sam. Åberg som kyrkoherde i Strövelstorps församling, som vid den tiden var ett enförsamlingspastorat. Den lokala tidningen skriver ”... intågade processionen med kyrkoherde Åberg i spetsen iförd mässkrud, följd av kyrkovärdarna och de assisterande prästmännen. Sist kom stiftschefen (biskop Rodhe) i full ornat. De assisterande prästmännen voro: kontraktsprostarna A. Yllner, Björnekulla, H. B. Hammar, Ängelholm, kyrkoherdarna E. N. Petersson, Välinge, N. Q. Stenow, Kvidinge, J. Tykesson, Höja, Em. Diehl, Ausås, samt pastorerne G. A. Witzell, Kattarp, och S. Selander, Broby. Den högtidliga akten inleddes med ps. 134: 1-2, varpå biskopen höll installationstalet, hämtat ur Mattei ev. 13:52: Jesus sade till sina lärjungar: 'Så är nu var skriftlärd, som har blivit en lärjunge för himmelriket lik en husbonde som ur sitt förråd bär fram nytt och gammalt'. ... Särskilt önskar jag dig, käre ämbetsbroder, att du måtte bli en lärjunge som kan hämta nytt och gammalt om Frälsaren och tolka det så att han blir en levande Frälsare för dina församlingsbor och att du måtte nå det mål som är dig föresatt.” (Obs! 1819 års psalmbok).

Efter installationsakten följde högmässan, varunder prosten A. Yllner, Björnekulla, och pastor G. Witzell, Kattarp, utförde altartjänsten. Kyrkoherde Åberg höll med utgångspunkt från dagens högmässotext en predikan som han sammanfattade i: *Himmelriket, skatten och pärlan över alla andra*. Kyrkokören under ledning av kantor Svensson medverkade i gudstjänsten.

Efter högtiden i kyrkan gav kyrkoherde och fru Åberg middag i prästgården ”för ett 70-tal inbjudna av vilka främst märktes biskopen och biskopinnan Rodhe, de assisterande prästmännen, representanter för kyrkoråd, skolråd, lärare, lärarekår och skolstyrelse samt övriga kommunala institutioner. Kyrkoherde Åberg höll välkomstalet till biskopen och biskopinnan, varpå biskopen svarade i ett kortare anförande. Kyrkoherden höll därpå flera tal till de olika kategorierna som voro representerade. Övriga talare voro kontraktsprost Yllner samt häradsdomare Gustaf Andersson, Torlarp. De inbjudnas tack frambars av biskopen. Red. A. Åberg, Hälsingborg, avslöt med aftonbön.”

Från rektor på Johannelund till kyrkoherde i Strövelstorp

Sam. Åbergs son, Bengt Åberg, skriver i ”Min far var präst” om sina minnen som pojke under den tid som fadern Sam. Åberg var rektor på Johannelund och modern Signe var husmor. Han nämner särskilt att ”det tillhörde rektors förpliktelser att nödgas lämna undervisningen och företaga predikoresor till missionsvännerna runt om i landet. ... Den bristande kontakten med far orsakades huvudsakligen av fars stora arbetsbörda. Jag träffade honom helt enkelt inte. Dessa resor liksom konferenserna gjorde dock att ... jag började bli insatt i ett riksomfattande sammanhang.”

Bengt Åberg har beskrivit hur Sam. Åbergs tidvis oerhört arbetstyngda uppgifter slet hårt på hälsan. Trots det var det inte självklart för Sam. Åberg att tacka ja till kyrkoherdetjänsten i Strövelstorp. ”Det var inte lätt för mor och far att bryta upp från Johannelund och flytta till Strövelstorps prästgård utanför Ängelholm. Det var på Johannelund, de hade tänkt göra sin livsinsats. Men fars vacklande hälsa efter de slitsamma Johannelundsåren tycktes göra ett uppbrott nödvändigt. Omplanteringen i den skånska kyrkojorden gick i vissa avseenden lätt. I andra avseenden blev det kanske svårare än far tänkt.”

Vidare skriver Bengt att släkttrötterna i Sam. Åbergs barndomssocken gick djupt. ”Grävde man ner sig i kyrkoböckerna, skulle man nog kunna finna honom vara släkt med en stor del av sockenborna. Farfars farfar, från början frälsebonde i grannsocknen Välinge, måste på grund av borgensförbindelse sälja sitt 'ställe', som det heter i Skåne, och bosatte sig som torpare i ett litet 'gadehus' i Strövelstorps kyrkby, där han avled 1836. Farfarsfar blev sockenskräddare och bälgrampare i kyrkan. ... Han var en kärv och ordknapp man som representerade den äldre kyrkliga pietismen, vilken i bygderna utformades under 1820-talets väckelser.... I Strövelstorp tjänstgjorde prosten C. O. Olin, en kraftfull karolinerprost. Till honom sökte man sig även från grannsocknarna, och vid dessa högmässor brukade man stanna till även hos bälgramparen Åberg för att samtala över vad man fått höra i kyrkan. Ibland tog någon med sig senaste numret av "Pietisten" för att föreläsa ur den vid dessa konventiklar.”

Sam. Åbergs uppväxttid i detta predikanthem räknade han ”som den lyckligaste och rikaste någon kan ha haft”. Längre fram i livet beklagade han dock, att fattigdomen berövat honom möjlighet till att skaffa sig allmän kulturell ”kringsynthet”. De följande studieåren under mycket knappa ekonomiska villkor gav honom inte möjlighet att reparera saken, lika litet som de sedan följande hektiska åren

efter prästvigningen som Inre Missions-sekreterare under en mycket brydsam omorganisationstid för Stiftelsen eller såsom ledare för utbildningen på Johannelund.

Åberg hade svårt att med odelad glädje återse sitt föräldrahem, som låg endast några hundra meter från prästgården. Den av honom oändligt älskade modern hade dött relativt tidigt, och när fadern Johannes gifte om sig blev det en distans till honom, som aldrig helt överbryggades. Johannes hade inte heller kunnat förlika sig med att sonen Sam. Åberg blev präst. Kanske bidrog sådant till att Sam. Åberg med desto större förtrohet slöt sig till sin farbror Anders Åberg. Båda började som folkskollärare, blev ledare för predikantutbildning och andra likartade uppgifter. Här kan nämnas att Sam. Åberg har skrivit en bok om Anders Åberg.

Det var inte bara Sam. som återvände till sin släktbygd. Hustrun Signes barndomshem var prästgården i grannsocknen Vålinge. Sam. Åberg hade stor hjälp av att Signe hade växt upp i grannprästgården. Hon var för många i de båda socknarna redan vid sin ankomst känd och älskad som "prosten Thulins Signe" och var väl hemmastadd i den gamla tidens goda prästgårdstraditioner. Prästgården i Vålinge var ett församlingens hem, öppet för alla, inte för en viss fromhetsriktning eller visst socialt skikt bara. Den prästgårdstraditionen ville Sam. och Signe Åberg förvalta, skriver Bengt Åberg. *"Också bygdens tradition ville predikantson och prästdotter vårda: den goda enheten i det arbete, för vilket sockenkyrka och missionshus är synliga uttryck, territorialförsamlingens och missionsföreningens gemensamma arbetsinsats"*, fortsätter Bengt Åberg.

Sam. Åberg talade gärna om nödvändigheten av värmehärdar i territorialförsamlingen och såg, liksom hustrun, missionshuset och "vännekretsen" som sådana. Sockenkyrkan och missionshuset var inte två sidoordnade storheter, representerande olika kyrkotyper, en folkkyrklig och en föreningskyrklig, utan Sam. Åberg ville se missionshuset som ett medel att få territorialförsamlingen att fungera som en levande församling. Den kyrkotanken var förverkligad i Strövelstorps socken, och här hade Åberg endast att gå in i beredda gärningar. Inte heller en enskild nattvardsförening kunde bryta enheten. Åberg talade med aktning om den. Där fanns inget av friförsamlingsrörelsens oroande anda, menade han.

I socknen levde minnena från Strövelstorps missionshus storhetstid kvar, och ännu på 1930- och 1940-talen hörde det till, att man gick i missionshuset i socknens norra del, liksom man gick i församlingshemmet i dess södra del. Men det var lättare att finna vägen till missionshuset om kyrkoherden också var där och åtminstone avslutade.

För umgänget på Evangeliska Fosterlandsstiftelsens distrikts- och riksplan innebar omplanteringen i den kyrkliga organisationen svårigheter för Sam. Åberg. Det smärtade honom att bemötas som f.d. Stiftare. Hans känslöengagemang i Stiftelsens problem kunde stundom verka förlamande på hans arbetskapacitet i församlingen. Lätt var det inte heller, då biskop och kolleger räknade honom som representerande Stiftelsen och därför ställde honom till svars för åtgärder av Stiftelsen som han själv inte kunde acceptera.

Ungdomskretsen och syföreningen

Sam. Åbergs kände en viss skepsis inför åtskilligt kyrkligt arbete. För Lunds stift var 1930-talet den kyrkliga ungdomsrörelsen storhetstid. Åberg hamnade mitt i en av prästerlig entusiasm buren verksamhet för denna sak. Men han var för mycket färgad av Evangeliska Fosterlandsstiftelsens ungdomsrörelse DUF (De Ungas Förbund) för att känna sig hemma i ungdomskretsarnas signatursång "Fädernas kyrka i Sveriges land". Härtill kom att han såsom uppsalastudent inte hade några personliga relationer till kollegerna i Lunds stift utan kände sig som främling både i Stiftelsen och i kyrkan.

Vid sin ankomst till Strövelstorp fick Åberg överta en livskraftig och stor ungdomskrets. Kyrkliga Ungdomskretsen i Strövelstorp, som hade startats av prosten Hjalmar Ek år 1911, hade i mitten av 1930-talet 125 medlemmar. Det goda med den var bland annat att den stod på egna ben. Prästen behövde förvisso inte göra allt. Åberg hade en hög och central målsättning för ungdomskretsen, och ungdomarna svek inte heller. Efterhand som han lärde känna dem knöts han med allt starkare emotionella band till sin ungdomskrets. Den blev ett av hans stora glädjeämnen. Förståelsen för ungdomarna växte till kärlek, även om dessa inte uttryckte sig på samma sätt som Johannelundseleverna.

En stor verksamhetsgren i Strövelstorp var också den kyrkliga syföreningen, som hade sitt ursprung i Hasslarps Syförening, startad redan 1894. Syföreningen tillsammans med Ungdomskretsen blev en otroligt stor hjälp för Sam. Åberg vid om- och tillbyggnaden av Strövelstorps församlingshem

år 1936. Med hjälp av gåvor och ekonomiskt stöd från dessa grupper kunde lånet för ombyggnaden betalas inom ett fåtal år.

Både Kyrkliga Syföreningen och Kyrkliga Ungdomskretsen hade av hävd haft kyrkoherden som självskriven ordförande. Sam. Åberg följde i samma spår, och både han och hustrun Signe tog mycket aktivt del i sammankomsterna i de båda grupperna. Båda var vana sedan Johannelunds-tiden att övergripande styra verksamheten, Sam. som rektor och Signe som husmor. Kanske inverkade detta på sammansättningen av styrelserna i de båda grupperna. Vid Ungdomskretsens styrelsesammanträde den 26 april 1939 meddelar Åberg att v. ordf. avsagt sig återval och att han själv önskade utse ny v. ordförande (§ 1). Vid samma sammanträde utsågs fru Åberg av ordföranden till v. ordförande (§ 2). Denna ordning gällde sedan under Åbergs hela verksamhetstid enligt protokollen från styrelsesammanträdena.

Något liknande inträffade inom Kyrkliga Syföreningen. Av protokollet den 23 febr. 1943 framgår att ledarskapsfrågan i syföreningen knöts hårdare till prästen/kyrkoherden och prästfrun. Man kan undra hur förhållandet har varit under åren före detta tillfälle, eftersom kh Åberg finner anledning att just vid detta sammanträde så skarpt poängtera rollfördelningen. I protokollets § 1 fastslås att "pastor är dess självskrivne ledare, vilket syföreningen på tillfrågan ansåg självklart". Enligt § 2 beslutas att "Till syföreningens föreståndarinna valdes enhälligt fru Signe Åberg" och i § 3 läser man att "På förslag av föreståndarinnan beslöts att för verkställighet av löpande ärenden skulle vid hennes sida fungera en verkställande kommitté".

Gudstjänsten

På predikstolen var Sam. Åberg ovanligt kortfattad, skriver sonen Bengt. Tre delar skulle det vara: för det första, för det andra, för det tredje och sista. Det var pedagogen som talade. I regel var första delen längst och den sista mycket kort. Ibland kunde första delen svälla ut till omfattande frälsningshistoriska exposéer. Kanske satt man då och längtade efter det intimare och varmare tilltalet i nästa del. Alltid var det klarhet och reda i tankarna, fritt från varje känsloladdat överspel. "*Något historieberättande på predikstolen låg inte för far. Jag tror att man utan reservation kan säga, att fars förkunnelse var av en sådan art, som man kan fostra en och samma församling i under 20 år utan att den tröttnar eller tycker sig kunna saken förut*", skriver Bengt. Det var "tidsenlig" förkunnelse i den bibliska meningen att den målade Kristus på ett sätt, som gör honom levande för olika tider. Ingen kunde som Åberg ge högtid och fest åt en gudstjänst. Liturgin fick anda och mening. Han var välgörande fri från all "töna". Hans liturgiska sång var i hans krafts dagar magnifik efter äldre ideal, som odlade det mer voluminösa.

Vidare fortsätter Bengt: "*Vid kyrkkaffet efter högmässan hände det ofta, att mor och far hade skilda intryck av gudstjänsten. När far sörjde över att han inte kommit någon vart, kunde mor säga: i dag talade du just till mig. Och när far tyckte, att det hade gått lätt att tala, då kunde det hända att mor tyckte, att far svävat ut i världshistoria och hållit sig ett stycke ovanför åhörarnas huvuden*". De små kommentarerna var en påminnelse om att förkunnaren till sist endast är redskap i Guds hand, är under Ordet, inte över det, suveränt fördelande lag och evangelium.

Sam. Åberg varnade sonen Bengt för att bli präst. Det var uttryck för hans egen vanda inför förkunnarens ansvar och förberedelsernas smältdegel. Varje predikouppgift betydde för honom en stor kraftansträngning. Särskilt jordfästningarna engagerade honom och förbrukade hans kraft. Det fanns ett inre motstånd i hans väsen, som måste forceras varje gång han skulle uppträda. I ungdomen tog det sig uttryck i blyghet. Den sjukdom, som drabbade honom under de slitsamma Johannelundsåren och som visade sig såsom plötsliga absence-tillstånd (en form av epilepsi) under kanske några minuter, gjorde vissa tider varje framträdande för honom själv - och för hustrun Signe - till ett kraftprov. Det var ett bevis på föredömlig solidaritet, att församlingen aldrig drog sig undan kyrkogång eller på annat sätt under sjukdomstiderna. "*Denna slitstarka församlingssolidaritet hjälpte mina föräldrar att bära bördan och att åter axla den, då de några gånger sviktade. För att spara fars krafter fick jag tidigt hjälpa till som liturg. Sakristians bönegemenskap i samband med denna tjänstgöring vill jag bevara som omistligt minne. Även om vi aldrig fick uppleva helbrägdagörelse genom tro i livslång mening, upplevde vi bönesvar på det sättet, att innevarande gudstjänst kunde förrättas*".

Prästgårdsmiljön

För Sam. Åberg präglades livet i prästgården av hårt arbete med administrativa uppgifter snarare än den gamla berså-idyllen. Det var sammanträden, protokollskrivande tidigt och sent, statistik och rapporter till folkbokföringen, uppvaktningar för jubilarer och expeditionsärenden vid alla tider, inledning här och avslutning där och mycket annat. Och mitt i allt detta prästens suckan över att inte hinna med det som han var till för: den egentliga innersta pastoralvården, t.ex. förberedelser till gudstjänst och förrättning, till konfirmandundervisning och den fortsatta fostran i ungdomsarbetet, besök hos ensamma, sjuka och i sorgehus. Många påbörjade men aldrig fullbordade utkast till studieplaner, föredrag och projekt i denna pastoralvård bland Åbergs efterlämnade papper vittnar om slitningar mellan å ena sidan god vilja och å andra sidan tid och kraft, skriver sonen Bengt.

Sam. Åbergs dagbok

Redan som 13-åring började Sam Åberg skriva dagbok. Tyvärr blev det bara sporadiskt. Långa tider tigger dagboken, och när han åter fattar pennan, gör han gärna en tillbakablick. Då fylls dagboken av samtal med Gud, av lovsång till Skaparen. Sonen Bengt skriver att Åberg hela livet blev en stor naturälskare, en romantiker. *"Jag vet ingen som kunde som Far fyllas av glädje över Skaparens under och som så levde med i årstidernas växlingar som Far"*. Allt detta var Guds sätt att samtala med honom. Vårvind och höststorm, sol och rusk, vintergäck och höstlöv - allt blev för honom Guds Ord, förkunnelse, lag och evangelium. *"Våren och påsken engagerade honom på ett förunderligt sätt. Varje gång livet på nytt bryter fram, biktar han sin flyttfågelsoro för sin dagbok, sin längtan till evighetens sommar."*

"I evighetens ljus" heter ett litet häfte radioandakter, som Sam. Åberg gav ut på 1930-talet. Titeln säger det väsentliga om hans inre värld. Redan som 19-åring skriver han i dagboken, att hans uppgift är att lära se allt i evighetens ljus. Bengt Åberg skriver: *"Allt som sedan hände honom blev för honom ... vägar han måste gå för att lära sig se allt i evighetens ljus. Han bekänner en gång vid en sådan tillbakablick, att även om vägen varit smal många gånger, har den alltid haft plats också för hans Frälsare. Denna livsinställning från ungdomen gjorde, att han trots mångskiftande uppgifter ... aldrig förlorade koncentrationen på det väsentliga: närmare Kristus, närmare Kristus."*

Några plock ur dagboken: *"Mina år, ja, de hava en begynnelse och en ände. Detta enkla faktum hos mig och alla är den tydligaste exponenten på allt, som står i motsats till evigheten. Men Gud, min evige, store, kärleksfulla Gud, han var och är före all början, och därför har han ock med eviga kärlekstankar omfattat mig, innan jag ännu hade begynt tänka på honom och innan ännu mina läppar framstammat en bön, ... Är det väl i sista hand möjligt att tillskriva något annat än Hans kärlek, att min barndom var den lyckligaste och rikaste någon kan ha haft? Den är ett sagoland och en sagotid. Och dock är detta för litet sagt. Den kunde varit rikare på ekonomiska fördelar, och den kunde ha givit mig mera av den andliga kulturens gåvor. I dessa stycken var den ej rik. Jag visste ej så mycket därom då. Hade jag gjort det, skulle detta kanske framkallat åtskilliga dåliga sidor hos mig, som sedan åtminstone gjort sig förnimbara. Sedan har jag förstått det, och det har väl ock blivit mig klart, att jag därigenom alltid kommit att sakna mycket av den belevnhet och lätthet att handskas med världen, som jag kunde fått i andra förhållanden och som jag så väl kunde ha behövt. ... Men för detta hade min barndomstid en rik ersättning i sin inre rikedom. Det var verkligen en rik värld, som dolde sig inom den lilla låga stugan i Strövelstorp. Och ängarna, kärren, moderna och backarna, de voro fullkomligt tillräckliga för att ge saga, lek och äventyr över barndomstiden. Ingen plats på jorden kommer någonsin att bli mig så kär som denna. Jag är som en släkting till allt, som i dessa ängar och kärr varje år spirar upp. Dess vårlokar och sippor, de äro ju avkomlingar i rätt nedstigande led av mina barndomsvänner. Alarna och björkarna vid bäcken, pilarna vid "gärena", äro vänner, vars trofasthet endast skövlarens yxa kan göra om intet. Jag känner – det försäkrar jag – vartenda träd och varenda buske, där jag brukade ströva omkring, tumla om i lekar eller gå och drömma. I naturen hade jag mitt mesta umgänge. Vänner hade jag väl ej så många. Behövde det ej heller. Sedan mina syskon blivit stora, gick jag mest ensam i skog och mark eller samman med min ende egentlige barndomsvän, Artur Hårdstedt¹*

¹ Artur Hårdstedt, f. 1891 d. 1919, var son till mejerist Persson på Strövelstorps Andelsmejeri som låg endast några hundra meter från Sam. Åbergs barndomshem. Gravstenen över Artur Hårdstedt finns på Strövelstorps gamla kyrkogård

Poeten Sam. Åberg

I dagboken finns också några dikter. En av dem skrev han vid invigningen av Ausås nya kyrkogård på Alla Helgons Dag 1937:

En åker gömmer vad han får
av sådd från skilda tider.
Blott den tycks sakna hoppets vår
hur långt än året skrider .

Och dock, han komma skall, din vår ,
du jord, där fädren sova.
En gång det sin fullbordan når ,
vad dina runor lova.

En gång på dina grifters blom
skall höstlov mer ej falla,
men till uppståndelse och dom
basuner skola kalla.

Så göm då, Ausås kyrkogård,
till dess de många döde, ,
till dess hav gåtan i din vård
av månet mänskoöde.

Minnesteckningar

Innan Sam. Åberg blev kyrkoherde i Strövelstorp hade han under närmare tjugo år varit engagerad i olika verksamheter inom Evangeliska Fosterlandsstiftelsen, varav de sista åtta åren som rektor på Johannelunds Missionsinstitut. Det är därför naturligt att ett par av minnestecknarna haft anknytningar till dessa verksamheter, en av dem dessutom som elev till rektor Sam. Åberg.

En av dessa minnestecknare, Sven Lodin, nämner att Sam. Åberg, efter att ett par år ha varit t.f. föreståndare för Bibelinstitutet på Hagaberg, som ung präst blev sekreterare för Evangeliska Fosterlandsstiftelsens inre mission. Hans tid i denna uppgift blev mycket krävande på grund av den ekonomiska kris Stiftelsen just då genomgick. En stabil grundval för Stiftelsens ekonomi måste läggas, och det krävde också stora organisatoriska ingripanden som ställde stora krav inte minst på inre missionssekreterare. Ett uttryck för det förtroende Sam. Åberg som Inre Missionssekreterare åtnjöt var att han 1925 vid ännu inte fyllda 35 år invaldes i Evangeliska Fosterlandsstiftelsens styrelse.

Samma år blev han föreståndare för Johannelunds Missionsinstitut. För den uppgiften hade han särskilda förutsättningar. Sam. Åberg var en framstående pedagog och samtidigt djupt förankrad i Bibelns budskap. *"Därför gjorde hans bibelundervisning ett djupt intryck och öppnade nya vidder för dem, som hade förmånen att få del av den. Och hans personlighet gav honom en stark, naturlig auktoritet hos de unga män, som var hans elever. De omfattade med utomordentligt förtroende honom och hans sällsynt dugliga maka, Signe, f. Thulin, som stod vid hans sida som Missionsinstitutets husmor. Allt samverkade till att rektor Åberg i mycket hög grad också blev sina elevers själasörjare. Att de inte heller sedan de kommit ut i förkunnargärningen i hemland, sjömanshamnar eller på missionsfälten glömde sin rektor, det har de på många sätt ända till det sista visat."*

Sven Lodin påminner också om de många övriga insatser som Sam. Åberg gjorde i Ev. Fosterlandsstiftelsens arbete. Han var t.ex. redaktör för tidningen Budbäraren, och i Stiftelsens jubileumsskrift 1931 författade han bl.a. den omfattande historiken över Stiftelsens utveckling och arbete. Bland hans övriga skrifter kan nämnas Homiletisk hjälpreda, utgiven 1929 på Stiftelsens förlag.

En annan av minnestecknarna från Johannelunds-tiden, Einar Thurfjell, skriver band annat: *"Såsom en förkunnare av sällsynt djup och tankereda lät han ofta, särskilt under tidigare år, sin röst höras i olika sammanhang i skilda delar av vårt land."* För eleverna under Åbergs tid som rektor *"skall han alltid framstå som den borne läraren med en säregen förmåga både att fånga och fångsla och att dela med sig av sina gedigna kunskaper. Oförgätligt var det att vid hans sida få gå på upptäcktsfärd i Bibelns underbara värld. Sällsamma rikedomar avslöjades, höjder bestegos, varifrån de vida perspektiven öppnades"*. Thurfjell kommer ihåg den ilning av glädje som kändes när rektor Åberg *"på sitt mästerliga sätt genom några korta, pregnanta meningar slog upp porten till den rika värld, han hade för avsikt att hjälpa oss att upptäcka. Klar och insiktsfull teolog, skicklig pedagog, en rektor som ingav respekt. Åberg var också den faderlige vännen och rådgivaren. En elev i nöd möttes alltid av varm medkänsla, den sorgsne av deltagande, den villrådige gavs vägledning och den försagde och missmodige uppmuntrades."*

Sam Åberg var själv en Ordets tjänare - inte dess herre - och till Ordets tjänare sökte han fostra sina elever. Han tänkte högt om Ordets ämbete och var angelägen att bibringa sina elever samma respekt och aktning för det, skriver Thurfjell avslutningsvis.

In memoriam, av prosten Diehl, Ausås

När Sam. Åberg år 1935 tillträdde kyrkoherdebefattningen i Strövelstorp betydde det både en helt ny omläggning av arbetstoppgiften och på samma gång en anknytning till något gammalt. Det kanske till en början icke var lätt att lämna en ledande och krävande uppgift som rektor vid Johannelund för att börja en församlingsprästs skiftande arbete. Men Sam. Åberg växte snart in i sin uppgift här. Hans evangeliska förkunnelse framburen med personlig gripenhet och goda utförsågor passade väl in i församlingens andliga situation. Hans vänliga och vinnande personliga umgängelse med församlingsborna och hans trogna besök i hemmen och icke minst hos sjuka vann deras hjärtan, både unga och gamla. Det hör till en prästs sannskyldiga själavård och passade honom väl.

Han hade också en ovärderlig hjälp av sin maka, prosten Olof Thulins dotter. Så var också fallet då det gällde tidens mångskiftande arbetsformer i församlingen med ungdomskrets och sykkrets, församlingsaftnar och möten kring kyrkans och andelivets centrala frågor. Med stor omsorg och rik erfarenhet arbetade han med konfirmanderna, och de som tog emot fick intryck för livet. Intresserad av skola och undervisning besökte han gärna skolorna under sin tid som skolstyrelsens ordförande och samlade alla vid examen till uppbygglig avslutning i kyrkan och samvaro i den alltid öppna och välkomnande prästgården.

...
Att Sam. Åberg så starkt och rikt kunde utföra sin gärning i Strövelstorp hängde väl också samman med att det var i för honom gamla kända trakter han fick verka. Han hörde alltmer samman med kontraktet, och samarbete och gemenskap med ämbetsbröderna här blev värdefullt. När Sam. Åberg och hans maka inbjöd till regelbundet återkommande kontraktskonvent i Strövelstorps prästgård präglades själva inbjudan av en personlig och hjärtlig ton, som vittnade om den glädje han kände att se ämbetsbröder hos sig.

Det känns tomt nu efter en ämbetsbroder, som i mer än 20 år hört samman med oss. Saknaden och sorgen i församlingen är också mycket stor. Men den förenas med en innerlig tacksamhet för allt vad Sam. Åberg fått betyda under sin långa och trogna tjänst som kyrkoherde i Strövelstorp.

Sam. Åberg

Sam. Åbergs griftefärd

"Under högtidliga former vigdes kyrkoherde Sam. Åberg till den sista vilan i Strövelstorps kyrka i går. Kyrkans kor, där kistan var placerad var mycket vackert smyckat med lagerträd, en mängd av kransar samt levande ljus", skriver den lokala tidningen i sitt referat.

Medan folket fyllde kyrkan till sista plats spelade lantbr. Henry Tuveesson, Mjöhult, ack. av kantor Majken Nilsson, Handels Largo. Vid bårn prestaverade kyrkovården Sture Andersson, Nybo gård, och överlärare Karl Andersson, Kvindinge. Efter klockringningen utfördes "Den stora, vita här" av I. Widén, för kör, violin och orgel. Psalmen 329: 1-3 sjöngs därefter unisont², varefter officianten, kontrakts-prosten Em. Diehl, Ausås, inledde griftetalet med psalmen 592:9 "Nu vill med fröjd jag ända mitt hjärtas sommarsång. Jag vet att Gud skall vända i frihet allt mitt tvång och nådigt mig förläna, att utan sorg och brist jag må för evigt tjäna min Herre Jesus Krist." Officianten talade därefter över 2 Kor. 1:3-4 "Lovad vare vår Herres, Jesu Kristi Gud och Fader, barmhärtighetens

² Psalmnummerna som anges här refererar till 1937 års psalmbok.

Fader och all trösts Gud, han som tröstar oss i all vår nöd, så att vi genom den tröst vi själva undfå kunna trösta dem som äro stadda i allehanda nöd."

Efter griftetalet sjöng fru Margit Ingelsberg solo till orgelackompanjemang "Herren är min Herde" av D. Olsson. Efter ps. 140:2-3 utfördes begravningsmässan av kontraktsprosten Em. Diehl med kyrkoherde Olle Nivenius som liturg. Akten avslutades med ps. 332:1-4. Före kransnedläggningen sjöng kyrkokören under ledning av kantor Majken Nilsson "Och jag såg en ny himmel".

Vid båren hölls en lång rad tal till Sam Åbergs minne. Sonen Bengt Åberg framhöll vad hans far varit för familjen. "En son vill nu tacka far för att han gått före oss på vägen till Guds rike. Far svek aldrig. Han var rättträdig och han slutade aldrig en arbetsdag utan att bedja för sin familj. Jag vill tacka Gud för en sådan far. Och far och mor hörde till de lyckliga, som kunnat tacka varandra, medan de hade varandra kvar."

Bland de många talarna kan nämnas Sam Åbergs bröder Nils Åberg och Albert Åberg. Kyrkvärden Sture Andersson frambar tack för vad Åberg under årens lopp uträttat för Strövelstorps kyrka och församling och yttrade bl.a. "Du gick din väg rakt fram, med blicken riktad framåt och uppåt". Överlärare Orvar Carlsson talade för kyrkorådet och framhöll särskilt Åbergs arbete för förbättringar och byggnadsarbeten för församlingens bästa. "Vi tackar kyrkoherde Åberg för hans föredöme i kärlek och trohet"

Kontraktsprosten Em. Diehl, Ausås, talade för ämbetsbröderna inom Södra Åsbo kontrakt samt deras familjer och yttrade bl.a.: "Vi känna stor saknad efter vännen och ämbetsbrodern. Vi lärde oss sätta stort värde på honom. Hans ord kännetecknades av innerlighet och glädje. Han hade stor glädje av Guds natur och samlade gärna sina ämbetsbröder i vårens tid till konvent. Han gladdes över kyrkan och gudstjänsten och ville helst börja gudstjänsten med tacksägelse och lovsång. Vi vilja bevara hans minne i stor tacksamhet."

Minnesord framfördes av representanter för Kyrkliga Syföreningen, Kvällsgruppen, Ungdomskretsen, söndagsskolan och konfirmanderna, kyrkokören, skolstyrelsen och Strövelstorps samt Varalövs missionsföreningar. Lektor Sven Lodin talade för Evangeliska Fosterlandsstiftelse och tackade för Sam Åbergs gärning som rektor vid Johannelunds Missionsinstitut. Överlärare Karl Andersson, Kvindinge, talade för Västra Skånes missionsförening samt för sig och sin familj. Kantor Torsten Weister talade till sin avhållne förmans minne och sjöng därefter psalmen "Tack o Gud för vad som varit".

Sist spelade Henry Tuvesson, ackompanjerad av fru Dagmar Torle, "Den store, hvite flokk" av Grieg.

Efter gravsättningen på kyrkogården sjöng kyrkokören "Saliga de som ifrån världens öden" av Flemming och församlingen sjöng unisont ps. 562:9: "Nu vill med fröjd jag ända mitt hjärtas sommarsång".

Kyrkorådet inbjöd därefter till kaffe i församlingshemmet och prästgården varefter en minnestund hölls i kyrkan, där pastor Bengt Åberg förrättade bön och inledde med orden: "Fars stämma har tystnat, men hans bön lever vidare. Låt den också bli vår". Avslutning hölls av kyrkoherde Dan. Andersson, Anderstorp.

Källor:

- Lunds stifts herdaminne, Serie 2 Biografier nr 10
- Släkträd upprättat av Kurt Åberg, Lerberget
- Minnesteckning vid prästmötet 1963
- "Min far var präst", olika författare, EFS-förlaget 1965
- Ur Allan Hofgren: Trogna i tjänsten, Minnesteckning av Sven Lodin, 1957
- Tidningsurklipp 1935 och 1957
- Boken Anders Åberg, av Sam. Åberg
- Sam. Åbergs dagbok
- In memoriam, olika författare
- Sam. Åbergs griftefärd, ur tidningsklipp
- Styrelseprotokoll från Strövelstorps Kyrkliga Ungdomskrets
- Protokoll från Strövelstorps Kyrkliga Syförening